

Asia: VN/14671/2026

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lausunto

1 §. Soveltamisala

Asetuksen soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi lisäämällä viittaus EU:n pakkausasetuksen (EU) 2025/40 täytäntöönpanon vaatimiin säännöksiin.

Tukes toteaa, että pakkausten valmistusta ja koostumusta koskevista vaatimuksista on säädetty lisäksi muualla EU-lainsäädännössä ja ehdottaa pykälään lisättäväksi tätä koskeva informatiivinen viittaus. Vaikka EU:n pakkausasetuksen suhde muuhun tuotesäätelyyn vastaakin nykytilaa, tällainen informatiivinen säännös helpottaisi oletettavasti myös toiminnanharjoittajia ja vähentäisi Tukesille tulevia kysymyksiä pakkauksia koskevista vaatimuksista ja niiden suhteesta tuotteita koskevaan erityislainsäädäntöön ja pienentäisi näin ollen neuvontaan tarvittavia resursseja.

EU:n leluasetuksessa (EU) 2025/2509 ja asetuksen nojalla sovellettavaksi tulevassa lelujen turvallisuutta koskevassa standardissa on esimerkiksi vaatimuksia lelujen pakkauspussien paksuudelle ja pääsiäismunien sisältämille kapseleille. EU:n pakkausasetuksen (EU) 2025/40 2.2 artiklan mukaan EU:n pakkausasetuksen vaatimuksia sovelletaan rajoittamatta näitä säännöksiä.

Samoin elintarvikelainsäädännöstä tulevia ja muita ainerajoituksia (ml. REACH- ja POP-asetus) sovelletaan jatkossakin pakkauksiin EU:n pakkausasetuksen rinnalla.

2 §. Soveltamisalan rajaukset

-

3 §. Määritelmät.

-

4 a §. Pakkauksen valmistusta ja koostumusta koskevat vaatimukset.

-

4 b §. Pakkauksen uudelleenkäytettävyyttä koskevat vaatimukset.

-

4 c §. Pakkauksen hyödynnettävyyttä koskevat vaatimukset.

-

4 e §. Pakkauksen standardinmukaisuus.

Tukes esittää otsikon uudelleenmuotoilua vastaamaan paremmin EU:n pakkausasetuksen 36 artiklan sanamuotoa ja 2 momenttiin tehtyä lisäystä. Selkeämpi otsikko olisi ”Pakkauksen vaatimustenmukaisuusolettama”.

5 §. Pakkausten ainerajoituksia koskevat poikkeukset ja niiden valvonta.

-

6 §. Pakkaukseen tehtävät merkinnät.

-

6 a §. Kierrätetyn muovin vähimmäispitoisuus juomapulloissa.

-

7 §. Käytettyjen pakkausten kierrätystä koskevat kokonaistavoitteet.

-

8 §. Pakkausjätteen kierrätystavoitteet pakkausmateriaaleittain.

-

10 a §. Juomapullojen erilliskeräysvelvoite.

-

13 §. Tuottajan tiedottamisvelvollisuus.

-

17 §. Tuottajayhteisön hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi.

-

23 §. Markkinavalvonta.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi poistamalla siitä tietyt pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen pykälät ja lisäämällä siihen ne EU:n pakkausasetuksen (EU) 2025/40 säännökset, joiden osalta Tukesilla olisi markkinavalvontatehtävä.

Tukesin näkemyksen mukaan on ensinnäkin kyseenalaista, antaako jätelain 10 § sen sanamuodon mukaisesti tulkittuna valtuutuksen säätää valvonnasta yksinomaan Euroopan unionin

lainsäädännössä kirjattujen vaatimusten toimeenpanemiseksi, vai rajoittuuko valtuutus vain kansallisessa lainsäädännössä asetettujen tuotevaatimusten valvonnasta säättämiseen (vrt. muistion kohta 1.2 Asetuksenantovaltuudet).

Toiseksi, Tukes esittää harkittavaksi, tulisiko 23 §:ään jättää selvyyden vuoksi edelleen viittaus myös 4 a-c §:iin sekä 6 §:ään, kunnes uudet EU:n pakkausasetukseen kirjatut sisällölliset vaatimukset pakkauksille tulevat sovellettaviksi kokonaisuudessaan.

EU:n pakkausasetuksen markkinavalvonnasta on jo ehdotettu säädettäväksi markkinavalvontalakia täydentävästi jätelain 24 a §:ssä. EU:n pakkausasetus tuo säännöksiin osittaista päällekkäisyyttä ja rajapintoja elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvia materiaaleja koskevien vaatimusten kanssa. Tukes on esittänyt tähän liittyen eriävän näkemyksensä valvontavastuiden jakautumisesta lausueessaan jätelakia koskevaan parhaillaan eduskuntakäsittelyssä (HE 82/2026 vp) olevaan jätelain muutosesitykseen (Tukesin lausunto asiassa VN/1752/2025 (Dnro Tukes 4265/00.00.01/2026)). Tämän mukaisesti säännöksestä tulisi poistaa viittaukset EU:n pakkausasetuksen 5.5 artiklaan (PFAS-rajoitus), ja 25 artiklaan liitteen V kohdan 3 osalta (majoitus- ja ravitsemisalan toimijoiden tiloissa täytettävät kertakäyttöiset muovipakkaukset) ja säättää näiden velvoitteiden markkinavalvontaviranomaisesta jätelain 24 a §:n ehdotetussa uudessa 2 momentissa. Tukes viittaa perustelujen osalta asiasta aikaisemmin lausumaansa ja toteaa vielä, että kyse ei ole ainoastaan valvontatehtävien resurssivaikutuksista ja Tukesin tarpeesta 3,5 htv:n pysyvään resurssilisäykseen ilman siihen osoitettuja lisävoimavaroja, vaan myös viranomaisvalvonnan järjestämisestä mahdollisimman kustannustehokkaasti ja epäselvistä viranomaisrajapinnoista tilanteesta, joka saattaa vaatia pikaisiakin toimia ihmisten terveyden suojaamiseksi.

Liite 1 kumoaminen

-

Voimaantulo

-

Huomiot perustelumuiistioon

Tukes toteaa, että muistiota voisi selventää siirtymävaiheen säännösten soveltamisen osalta erityisesti velvoitteiden todentamista koskevien sovellettavien säännösten selventämiseksi.

Nyt perustelumuiistiossa todetaan, että 1.1.2030 alkaen sovellettaisiin EU:n pakkausasetuksen 6 artiklan (kierrätettävyyys), 7 artikla (kierrätysmateriaalin vähimmäispitoisuus) sekä 10 artiklan (pakkausten minimointi) vaatimuksia.

EU:n pakkausasetuksen 71 artiklan mukaan EU:n pakkausasetusta ryhdytään soveltamaan 12.8.2026 alkaen (poislukien 67.5 artikla). Tästä poiketen säädetään mm. 6, 7, ja 10 artikloissa erikseen, että uusia direktiivistä poikkeavia vaatimuksia sovelletaan viimeistään ko. artikloissa säädetystä päivästä tai tietyn täytäntöönpanosäädöksen julkaisemisesta alkaen. EU:n pakkausasetuksen 70 artiklassa on jätetty voimaan nykyiset direktiivin vaatimukset, joita voidaan soveltaa sisällöllisesti siihen saakka, kunnes vastaavasta asiasta säätävät artiklakohtaiset velvoitteet tulevat sovellettaviksi. EU:n pakkausasetuksen IV luvussa säädetään talouden toimijoiden yleisistä velvoitteista, joille ei ole säädetty siirtymäaikaa. Mm. asetuksen 15 artiklan mukaan valmistajien on suoritettava 38 artiklassa

tarkoitettu vaatimustenmukaisuuden arviointimenettely ja laadittava liitteessä VII tarkoitetut tekniset asiakirjat em. artiklojen noudattamisen todentamiseksi.

Tukes huomauttaa, että tähän liittyen komission EU:n pakkausasetuksen soveltamisesta julkaiseman tulkintaohjeluonnoksen liitteen kohtien 6 (pakkausten kierrätettävyys) ja 10 (pakkausten minimointi) mukaan asetuksen 6 ja 10 artiklan soveltaminen alkaa osittain jo 12.8.2026. Näin ollen on tulkittavissa, että 12.8.2026 alkaen toimijoiden tulee todentaa ja dokumentoida direktiivin vaatimusten täyttyminen EU:n pakkausasetuksen vaatimusten mukaisesti, ei kuitenkaan tehdä vaatimustenmukaisuusarviointia niin kauan kun sovelletaan nyt voimassa olevien vaatimusten mukaisia standardeja (https://environment.ec.europa.eu/publications/guidance-document-packaging-and-packaging-waste-regulation-ppwr_en).

EU:n pakkausasetuksen 70 artiklan 4 kohdan nojalla asetus mahdollistaa lisäksi, että jäsenvaltiot pitävät voimassa kansallisia säännöksiä, jotka rajoittavat pakkausten saattamista markkinoille liitteessä V olevassa 2 ja 3 kohdassa luetelluissa muodoissa ja niissä lueteltuihin käyttöihin 1.1.2030 saakka siten että nämä säännökset voivat olla ristiriidassa EU:n pakkausasetuksen säännösten kanssa. Tämänkin kohdan kansallisen soveltamisen voisi selventää muistiossa.

Lopuksi editorialisena kommenttina Tukes toteaa, että ensimmäisen kappaleen ensimmäinen sana viittaa pakkausjätteeseen, kun ilmeisesti tarkoitus olisi viitata pakkauksiin ja niitä koskeviin vaatimuksiin.

Pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen 4 a, b ja e §:iin ehdotetut muutokset ovat komission tulkinnan mukaisia, eikä Tukesilla ole varsinaiseen pykäläehdotukseen huomautettavaa näiltä osin.

Mahdolliset muut huomiot

-

Putkonen Tiina
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Raitala Suvi
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto